

СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ТЕОРІЮ ОБЛІКУ

В 21 столітті відбувається кардинальна зміна економічних та суспільних відносин, на які мають вплив технології та фундаментальна наука. Розвиток науки спрямований на комплексне відображення реальності. В цьому контексті економічна теорія в цілому та облікова теорія зокрема зазнають впливу зі сторони інституційного середовища та демонструють неадекватність новим умовам господарювання і концептуальну слабкість в світлі теорії постіндустріальної економіки.

В сучасних економічних дослідженнях відсутня загальне прийняття того факту, що існує взаємозв'язок економічних і природних трансформацій, хоча йде активне обговорення антропогенного впливу на суспільство та природу; не існує єдиної точки зору щодо антропогенного впливу, екологічних, природних, психологічних, соціальних факторів на особливості економічного розвитку та роль обліку у створенні інформації про ці фактори, які часто не піддаються грошовому вимірнику.

В економіці важливу роль відіграють такі нові явища як інформатизація та комп'ютеризація, біо- та нанотехнології, генна інженерія, які впливають на структуру самої економіки та суспільства. Як обліковці повинні оцінювати такі явища? Що облікова теорія пропонує? Виникає завдання розробки комплексної теоретичної платформи, яка здатна стати основою для модернізації облікової системи з врахуванням загальних закономірностей та тенденцій ноосферної стадії еволюції соціально-економічних систем.

Сучасний мейнстрім в економіці це еволюційна економіка, ноосферна економіка та економічна генетика (як би парадоксально ці назви не звучали для обліковців), відбувається коеволуційна зміна соціально-економічних систем, навколишнього середовища і суспільства (людства) в результаті економічного розвитку та розвитку інформаційної економіки.

Закордонні і вітчизняні корпорації впроваджують в практику своєї діяльності сучасні механізми соціально-відповідального функціонування на ринку, які ґрунтуються на ідентифікації підприємств (а частіше об'єднань і корпорацій) як економічних і соціальних інститутів. В світовій науці і практиці активізується дискусія щодо розвитку концепції з корпоративної соціальної відповідальності, яка передбачає відповідальність підприємств на макрорівні у сфері навчання і підготовки персоналу, соціальному захисті, медичному страхуванні, відповідному рівні заробітної плати а також відповідальності перед зовнішнім середовищем. Це і є політикою довгострокового стійкого розвитку.

З позицій теорії обліку необхідно відмітити, що соціальна відповідальність та природоохоронна діяльність диктуються потребами суспільства, які часто вступають в протиріччя з економічною ефективністю господарської діяльності.

Саме тому перед обліком постає завдання щодо створення інформації для ефективного управління одночасно матеріальними і нематеріальними активами, яке вимагає управління одночасно внутрішнім і зовнішнім середовищем організації;

сприяє зростанню фінансових показників і зниженню операційних витрат; сприяє формуванню сприйняття брендів і торгових марок споживачами; формує сильні конкурентні переваги; буде конструктивний діалог між державою, бізнесом і суспільством.

Відомий вчений Соколов Я.В. говорив про «...врахування не лише економічних показників а й наслідків впливу діяльності компанії на суспільство і навколишнє середовище», випереджаючи тим самим процеси розвитку облікової науки чи то задаючи тон її розвитку. Такі твердження доводять значимість обліку у забезпеченні стабільності національних і світової економік, а також змушують переосмислювати його функції. Визначення соціальної проблематики в теорії обліку призводить до необхідності побудувати такий облік, засоби якого дозволяли б досягти соціальних цілей.

Облікова система дозволить формувати інформацію про екологічні та соціальні процеси, що дасть можливість не лише адаптуватися до змін, а й активно реагувати на ризики та приймати превентивні рішення. Інформація про соціально екологічні чинники та процеси по відношенню до підприємства поділяється на внутрішню (спрямована на розвиток соціальної та екологічної діяльності підприємства) та зовнішню (для визначення поведінки фірми по відношенню до оточуючого середовища).

Метою наукових досліджень в теорії обліку повинно стати дослідження сутності соціальної ролі обліку в суспільстві на основі теоретичного обґрунтування, закономірностей його становлення і функціонування. Визначення тенденцій і перспектив розвитку соціальної відповідальності і соціального інвестування як основної форми її прояву в інноваційній економіці та реакції на ці процеси облікової системи.

Проте, ми маємо впевненість, що ідеї соціально-орієнтованого обліку будуть визнані в постіндустріальному суспільстві. При тотальному розповсюдженні електронної мережі, яка об'єднає взаємопов'язану і уніфіковану інформацію всіх суб'єктів обліку, проблемою стане коректна вибірка даних і їх інтерпретація, що неможливо без відповідних облікових знань. В теорії обліку необхідно провести корективи методики та організації з огляду на швидкі зміни в структурі господарської діяльності, її формах та проявах, що зумовлює зміну інформаційних запитів користувачів та необхідність їх вчасного задоволення. В цьому аспекті теорія обліку потребує кардинальної зміни базової методології в межах нової інформаційної системи управління, а також формування спеціальних методик, які дозволять забезпечувати надання необхідної інформації про зовнішнє середовище підприємства.